

5 Νοεμβρίου 1605

Η «συνωμοσία της πυρίτιδας»

Στις 5 Απριλίου του 1603, ο γιος της Μαρίας Στούαρτ, Ιάκωβος Στ' της Σκωτίας, ξεκίνησε μια θριαμβική πορεία προς το Λονδίνο. Έφθασε εκεί ως Ιάκωβος Α' της Αγγλίας. Στα 22 χρόνια της βασιλείας του, επέδειξε σπάνια ανικανότητα ([βλ. 19.6.1566](#)). Επιβίωσε χάρη στο δίκτυο προστασίας που είχε δημιουργήσει η προκάτοχός του, βασίλισσα Ελισάβετ.

Ο Γκάι Φοκς γεννήθηκε το 1750 στην περιοχή του Γιοκσάιρ όπου η καθολική οικογένειά του απολάμβανε τον σεβασμό των κατοίκων. Μη αντέχοντας τον αγγλικανισμό της Αγγλίας, στα 1593, έφυγε στις Κάτω Χώρες και εντάχθηκε στον ισπανικό στρατό που προσπαθούσε να υποτάξει την Ολλανδία και να της επιβάλει τον καθολικισμό. Διακρίθηκε. Τον Απρίλιο του 1604, ένας επιφανής από την πατρίδα πήγε να τον βρει. Τον είχε στείλει ο σερ Ρόμπερτ Κάτεσμπι, που, από τον Μάιο του 1603, συνωμοτούσε εναντίον του βασιλιά και του κοινοβουλίου. Από τον Ιανουάριο του 1604, είχε συγκεντρώσει γύρω του μια ομάδα αποφασισμένων για όλα καθολικών. Ήθελε να προσεταιριστεί και τον Γκάι Φοκς, επειδή ήταν βαθιά καθολικός, αποδειγμένα γενναίος και, κυρίως, άγνωστος στο περιβάλλον της υψηλής κοινωνίας του Λονδίνου.

Ο Ρόμπερτ Κάτεσμπι, ο Γκάι Φοκς και οι λοιποί συνωμότες συνέλαβαν ένα παράτολμο σχέδιο: Νοίκιασαν ένα κελάρι που εκτεινόταν ως κάτω από το κτίριο της Βουλής και άρχισαν να μεταφέρουν εκεί βαρέλια με μπαρούτι. Αρχές Νοεμβρίου, είχαν συγκεντρώσει εκεί είκοσι βαρέλια που αρκούσαν να τινάξουν το κτίριο της Βουλής στον αέρα. Ο Γκάι Φοκς σκέπασε μπαρούτι και φτιλί με κάρβουνο. Θα πυροδοτούσαν στις 5 Νοεμβρίου 1605, ημέρα που ο βασιλιάς Ιάκωβος και οι υπουργοί του θα παρακολουθούσαν συνεδρίαση του κοινοβουλίου. Έτσι, με ένα χτύπημα, θα απαλλάσσονταν από την ηγεσία της χώρας και, με τη βοήθεια των Ισπανών, πίστευαν ότι θα επανέφεραν τον καθολικισμό στην Αγγλία.

Την παραμονή του εγχειρήματος, ένας από τους συνωμότες, ο Φράνσις Τρίσμαν, ζήτησε

από τον (καθολικό) βουλευτή γαμπρό του, λόρδο Μόντιγκλ, να μην πάει την επομένη στη Βουλή. Αυτός κάτι υποψιάστηκε και ειδοποίησε την κυβέρνηση που έδρασε αστραπιαία. Την ίδια νύχτα, έγινε έρευνα στην περιοχή. Βαρέλια και φιτίλια ανακαλύφθηκαν και τα μεσάνυχτα ο σερ Τόμας Νάιβετ βρήκε τον Γκάι Φοκς στο κελάρι. Τον συνέλαβε.

Η «συνωμοσία της πυρίτιδας», όπως αποκλήθηκε, κατέρρευσε. Μετά από βασανιστήρια, ο Γκάι Φοκς αποκάλυψε τους λοιπούς συνωμότες. Ο Ρόμπερτ Κάτεσμπι σκοτώθηκε στις 8 του μήνα, προσπαθώντας να αντισταθεί στη σύλληψή του. Ο Φοκς πέρασε από δίκη. Στις 27 Ιανουαρίου 1606, βρέθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε θάνατο με διαμελισμό, απέναντι από το κτίριο της Βουλής που θέλησε να τινάξει στον αέρα. Στις 31 του μήνα, λίγο πριν από την εκτέλεση, ο Φοκς πήδησε από την πλατφόρμα και σκοτώθηκε σπάζοντας τον λαιμό του.

Από την ίδια εκείνη χρονιά (1606), το αγγλικό κοινοβούλιο καθιέρωσε την 5^η Νοεμβρίου ως ημέρα των ευχαριστιών για την αποτροπή της «συνωμοσίας της πυρίτιδας». Το σούρουπο της ημέρας αυτής, στις πόλεις της Βρετανίας, στήνονται φωτιές στις οποίες καίγονται ομοιώματα του Φοκς.

1789: Η Συνέλευση των Τάξεων στην επαναστατημένη Γαλλία αποφασίζει ότι όλοι οι πολίτες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο.

1821: Ο Άγγλος αρμοστής των Ιονίων Νήσων, Μείτλαντ, εκδιώκει τους Έλληνες πρόσφυγες από τα Επτάνησα.

1911: Η Ιταλία ανακοινώνει την προσάρτηση της Τρίπολης και της Κυρηναϊκής στη Λιβύη.

1912: Ενώ μαινεται ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος, οι Σέρβοι παίρνουν το Μοναστήρι και

αποκτούν επαφή με τον ελληνικό στρατό που δρα νοτιότερα. Σήμερα, η περιοχή ανήκει στο κράτος των Σκοπίων.

1913: Ο Λουδοβίκος Γ' της Βαυαρίας ανατρέπει τον (ήδη παροπλισμένο) παράφρονα αδελφό του, βασιλιά Όθωνα Α'. Εκθρονίστηκε με την επανάσταση της 3^{ης} Νοεμβρίου 1918.

1914: Στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, η Γαλλία κηρύσσει τον πόλεμο στην Τουρκία.

1931: Οι Άγγλοι πνίγουν στο αίμα την επανάσταση των Κυπρίων.

1940: Εκλέγεται για τρίτη φορά πρόεδρος των ΗΠΑ ο Φραγκλίνος Ντ. Ρούσβελτ.

1949: το Συμβούλιο της Ευρώπης αποδέχεται την ένταξη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στους κόλπους του.

1956: Στην κρίση του Σουέζ, βρετανικά και γαλλικά στρατεύματα αποβιβάζονται στο Πορτ Σαΐντ, της Αιγύπτου.

1982: Πεθαίνει ο Γάλλος σκηνοθέτης και ηθοποιός Ζακ Τατί, γνωστός για τους ρόλους του στις ταινίες «Οι διακοπές του κ. Ιλό» και «Ο θείος μου».

1996: Ο πρόεδρος του Πακιστάν απομακρύνει από την πρωθυπουργία της χώρας την Μπεναζίρ Μπούτο, την κυβέρνηση της οποίας κατηγόρησε για διαφθορά, νεποτισμό και κακή διοίκηση.

1996: Ο Δημοκρατικός Μπιλ Κλίντον επανεκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ, νικώντας τον Ρεπουμπλικάνο Μπομπ Ντόουλ.

2006: Ο πρώην πρόεδρος του Ιράκ, Σαντάμ Χουσεΐν, καταδικάζεται από το Ανώτατο Δικαστήριο της χώρας του σε θάνατο με απαγχονισμό για την ευθύνη του στην εκτέλεση 148 σιτών κατοίκων του χωριού Ντουτζάιλ μετά την απόπειρα δολοφονίας εναντίον του το 1982. Στην ίδια ποινή και για τον ίδιο λόγο καταδικάζεται και ο ετεροθαλής αδελφός του, Μπαρτζάν Ιμπραχίμ αλ Τικρίτι.

2006: Μετά από 16 χρόνια στην αντιπολίτευση, ο Ντανιέλ Ορτέγκα, ηγέτης των Σαντινίστας επαναστατών εναντίον του δικτάτορα Σομόζα, εκλέγεται πρόεδρος της Νικαράγουα.

Η 5^η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

5 Νοεμβρίου 1922

Ο τάφος του Τουταγχαμών

Η δράση των τυμβωρύχων που έμπαιναν ανενόχλητοι στις πυραμίδες, έπεισε τους Φαραώ του Νέου Βασιλείου να κατασκευάζουν υπόγειους τάφους, εξωτερικά «σεμνούς», συγκεντρωμένους στην κοιλάδα των βασιλέων, την οποία φρουρούσαν νύχτα μέρα, ισχυρές δυνάμεις. Οι εκεί ανασκαφές ξεκίνησαν το 1902. Όμως, όποιον τάφο κι αν έβρισκαν οι αρχαιολόγοι, διαπίστωναν πως είχαν φτάσει δεύτεροι. Οι ανά τους αιώνες τυμβωρύχοι τους είχαν προλάβει. Ο αιγυπτιολόγος Τζορτζ Έντουαρντ, κόμης του Κάρναρβον και ο αρχαιολόγος Χάουαρντ Κάρτερ στάθηκαν τυχεροί. Στις 5 του Νοέμβρη του 1922, ανακάλυψαν ένα λιθόστρωτο που οδηγούσε σε τάφο. Τον άνοιξαν. Βρέθηκαν σε βασιλικό νεκρικό θάλαμο. Και ήταν οι πρώτοι. Κανένας τυμβωρύχος δεν τους είχε προλάβει, τα προηγούμενα 3.274 χρόνια. Μαζί με τη μούμια, υπήρχαν εκεί ολόχρυση άμαξα, θρόνος,

έπιπλα και όπλα, χρυσά ή επίχρυσα. Οι συγγενείς του τον είχαν θάψει με ό,τι αγαπούσε στη ζωή. Κι ήταν, όλ' αυτά, άχρηστα στο νεκρό αλλά πολύτιμα για τη μελέτη της εποχής του. Στις 23 Φεβρουαρίου 1923, ο Χάουαρντ Κάρτερ ανακοίνωσε πως η μούμια ανήκε στον Φαραώ Τουταγχαμών. Ήταν ασήμαντος και βασίλεψε μόλις έξι χρόνια (1358-1352). Όμως, με τα όσα πήρε στον τάφο του βοήθησε την επιστήμη ν' ανιχνεύσει μίαν ολόκληρη εποχή.

1911: Ολοκληρώνεται η πρώτη διάπτηση των Ηνωμένων Πολιτειών, που ξεκίνησε στις 17 Σεπτεμβρίου. Το εγχείρημα τόλμησε ο Κάλμπραϊθ Πέρι Ρότζερ που πέταξε από τη Νέα Υόρκη ως την Καλιφόρνια (3.417 μίλια). Του πήρε 49 ημέρες πτήσης. Σήμερα, η διαδρομή διαρκεί μερικές ώρες.

1913: Γεννιέται η Βρετανίδα ηθοποιός Βίβιαν Λι. Κέρδισε Όσκαρ για τις ερμηνείες της στις ταινίες «Όσα παίρνει ο άνεμος» και «Λεωφορείον ο Πόθος».

1989: Πεθαίνει σε ηλικία 85 ετών, ο Βλαντιμίρ Χόρογουιτς, ένας απ' τους σπουδαιότερους πιανίστες του 20ού αιώνα. Έπαιξε μπροστά σε κοινό για τελευταία φορά την άνοιξη του 1987. Είχε γεννηθεί την 1^η Οκτωβρίου 1904.

1999: Έκθεση του δικαστή Τόμας Τζάκσον χαρακτηρίζει ως μονοπωλιακή την εταιρεία του Μπιλ Γκέιτς, Microsoft, προαναγγέλλοντας ουσιαστικά, καταδίκη της ή συμβιβασμό με τις 19 αμερικανικές πολιτείες που την ενήγαγαν.

2015: Η 15χρονη Σταυρούλα Τσολακίδου αναδεικνύεται παγκόσμια πρωταθλήτρια στο σκάκι νεανίδων μέχρι 16 ετών.